

Các phương pháp nhân giống cây ăn quả

Lý thuyết môn Công nghệ 9

Lý thuyết môn Công nghệ lớp 9: **Các phương pháp nhân giống cây ăn quả** được VnDoc sưu tầm và giới thiệu tới quý độc giả tìm hiểu và tham khảo. Nội dung tài liệu sẽ giúp các bạn học sinh cùng quý thầy cô học và giảng dạy tốt môn Công nghệ 9 hiệu quả hơn.

Bài: Các phương pháp nhân giống cây ăn quả

I - XÂY DỰNG VƯỜN ƯƠM CÂY ĂN QUẢ

II - PHƯƠNG PHÁP NHÂN GIỐNG CÂY ĂN QUẢ

I - XÂY DỰNG VƯỜN ƯƠM CÂY ĂN QUẢ

Để có điều kiện chọn lọc, bồi dưỡng các giống tốt và sản xuất ra số lượng cây giống nhiều với chất lượng cao, phải xây dựng vườn ươm theo những yêu cầu kĩ thuật sau:

1. Chọn địa điểm

- a) Gần vườn trồng, gần nơi tiêu thụ và thuận tiện cho việc vận chuyển
- b) Gần nguồn nước tưới.
- c) Đất vườn ươm phải thoát nước, bằng phẳng, tầng đất mặt dày 30 -40cm, độ màu mỡ cao, thành phần cơ giới trung bình, độ chua tùy theo từng loại cây.

Ví dụ: Đối với cam, quýt, độ pH từ 6 – 6,5; dưa từ 5 – 5,5.

2. Thiết kế vườn ươm

Vườn ươm cây ăn quả được chia làm ba khu vực: khu cây giống, khu nhân giống và khu luân canh. Diện tích của vườn ươm và các khu trong vườn to, nhỏ khác nhau tùy theo nhu cầu cây giống.

a) *Khu cây giống* trồng cây mẹ để lấy hạt gieo thành cây con làm gốc ghép: trồng cây mẹ lấy mắt ghép, lấy cành chiết, cành giâm.

b) *Khu nhân giống* là phần chủ yếu của vườn ươm bao gồm các khu nhỏ:

-Khu gieo hạt để lấy cây trồng giống đem trồng và làm gốc ghép.

Khu ra ngôi cây gốc ghép, ra ngôi cành chiết, cành giâm.

c) *Khu luân canh* trồng cây rau, cây họ đậu. Khu luân canh được sử dụng để luân phiên đổi chỗ cho 2 khu trên, đảm bảo đất cho vườn ươm không bị xấu đi. Các phương pháp nhân giống cây ăn quả:

II - PHƯƠNG PHÁP NHÂN GIỐNG CÂY ĂN QUẢ

1. Phương pháp nhân giống hữu tính

Phương pháp nhân giống hữu tính là phương pháp tạo cây con bằng hạt.

Một số điểm cần chú ý khi tiến hành nhân giống hữu tính:

- Phải biết được đặc tính chín của hạt để có biện pháp xử lý phù hợp.

Khi gieo hạt trên luống hoặc trong bầu đất phải tưới nước, phủ rơm rạ để giữ ẩm và chăm sóc thường xuyên cho cây phát triển tốt.

2. Phương pháp nhân giống vô tính:

Bao gồm các phương pháp chiết cành, giâm cành, ghép.

a) *Chiết cành* là phương pháp nhân giống bằng cách tách cành từ cây mẹ tạo thành cây con.

Cành chiết phải là cành khỏe, có 1-2 năm tuổi, không bị sâu, bệnh, ở giữa tầng tán cây vươn ra ánh sáng, đường kính 1 - 1,5 cm.

Thời vụ chiết thích hợp từ tháng 2 – 4 (vụ xuân) và tháng 8 – 9 (vụ thu) đối với các tỉnh phía Bắc, vào đầu mùa mưa (tháng 4 – 5) đối với các tỉnh phía Nam.

b) *Giâm cành* là phương pháp nhân giống dựa trên khả năng hình thành rễ phụ của đoạn cành (đoạn rễ) đã cắt rời khỏi cây mẹ.

Cần làm tốt các kĩ thuật sau:

- Làm nhà giâm cành nơi thoáng mát, gần nơi ra ngôi cây con. Nền nhà giâm chia thành các luống được rải lớp cát sạch hoặc lớp đất dày 10 – 12cm, đảm bảo tơi xốp, ẩm.

- Chọn những cành non 1-2 năm tuổi, ở giữa tầng tán cây vươn ra ánh sáng chưa ra hoa, quả và không bị sâu, bệnh để giâm.

- Thời vụ giâm thích hợp: từ tháng 2 – 4 (vụ xuân), từ tháng 8 – 10 (vụ thu) ở các tỉnh phía Bắc; đầu mùa mưa (tháng 4 – 5) ở các tỉnh phía Nam.

- Trước khi giâm, nhúng gốc hom vào dung dịch chất kích thích ra rễ với nồng độ và thời gian thích hợp.

- Mật độ giâm cành phải đảm bảo nguyên tắc là các lá không che khuất nhau.

- Từ sau khi cắm cành giâm đến lúc ra rễ, phải thường xuyên duy trì độ ẩm trên mặt lá và đất.

c) *Ghép* là phương pháp gắn một đoạn cành (hoặc cành) hay mắt (chồi) lên gốc của cây cùng họ để tạo nên một cây mới.

Để ghép đạt kết quả, cần làm tốt các việc sau:

- Chọn cành ghép, mắt ghép ở trên cây mẹ có năng suất cao, ổn định, chất lượng tốt. Mắt ghép được lấy trên cành có đường kính 4 – 10mm, ở giữa tầng tán cây vươn ra ánh sáng, có từ 4 – 6 tháng tuổi.

- Chọn cây gốc ghép được ghép từ hạt của các cây cùng họ với cành ghép, là giống địa phương có ưu điểm: khả năng thích ứng cao, bộ rễ khỏe, chống sâu, bệnh tốt.

Ví dụ: Dùng gốc bưởi chua để ghép cam hoặc quýt, gốc khế chua để ghép khế ngọt.

Có hai cách ghép: ghép cành và ghép mắt.

- **Ghép cành**: là cách ghép được áp dụng cho các loại cây ăn quả khó lấy mắt (gỗ cứng, vỏ mỏng, giòn và khó bóc...). Có nhiều kiểu ghép cành khác nhau: ghép áp, ghép chẻ, ghép nêm.

* **Ghép áp**: là cách ghép có tỉ lệ sống cao nhưng công phu và tỉ lệ nhân giống thấp. Cách ghép này được áp dụng cho các cây ăn quả khó ghép bằng các phương pháp khác và cần số lượng ít như mít, điều, khế, nhãn...

Để thực hiện ghép áp đặt kết quả, chú ý:

- Chọn cành ghép có đường kính bằng gốc ghép.
- Dùng dao sắc cắt vát một miếng vỏ nhỏ, vừa chớm vào thân gỗ.
- Áp gốc ghép vào cành ghép ở vị trí cắt, dùng dây buộc chặt. Tưới nước thường xuyên giữ ẩm.

Sau khi ghép từ 30 – 40 ngày, cắt ngọn gốc ghép, cắt gốc cành ghép ra khỏi cây, đem cây trồng vườn ươm.

*** Ghép chẻ bên:**

Cưa gốc ghép cách mặt đất 10 – 20 cm, dùng dao sắc chẻ một đường theo mặt phẳng vuông góc với mặt cắt gốc ghép.

Cành ghép dài 10 – 20cm, 3 – 4 mắt. Trước khi ghép, cắt phần gốc cành ghép một góc 45°, xoay cành 180°, dùng dao sắc cắt vát một nhát sâu đến tủy tầng hoặc đến lớp gỗ.

Đặt cành ghép vào gốc ghép sao cho tủy tầng hai bên khít vào nhau. Lấy dây nilông buộc chặt và phủ túi PE trong bọc toàn bộ gốc ghép vào cành ghép.

*** Ghép nêm:** áp dụng cho cây ăn quả như nhãn, vải, xoài, mít, ổi...

Cưa gốc ghép cách mặt đất 40 – 50cm

Cắt vát gốc cành ghép 45°, cành ghép là cành đã hóa gỗ, dài 15 – 20cm, 3 – 4 mầm ngủ.

Ghép cành lên gốc ghép, đảm bảo khít hai tủy tầng.

Ghép mắt: là cách ghép rất phổ biến cho nhiều loại cây ăn quả. Có nhiều cách ghép khác nhau như ghép cửa sổ, chữ T, mắt nhỏ có gỗ...

*** Ghép cửa sổ:** cho tỉ lệ mắt ghép sống cao, áp dụng cho cây to như nhãn, vải, xoài, sầu riêng... và một số cây dễ bóc vỏ.

Để đạt kết quả tốt, phải làm tốt các việc sau:

Hình 8. Ghép cửa sổ

- Dùng dao ghép vạch trên vỏ thân gốc ghép hai đường dọc song song. Rạch ngay phía dưới một đường vuông góc 2 đường trên, bóc vỏ thành mảnh dài, phía trên miếng vỏ còn dính vào gốc ghép.

- Bóc một miếng vỏ trên cành ghép có mầm ngủ ở giữa rồi cắt mắt ghép theo kích thước miệng ghép đã mở.

- Đặt mắt ghép vào vị trí bóc vỏ ở gốc ghép. Cắt cạnh dưới của mảnh vỏ còn để thừa một chút cho phủ kín mép trên của mắt ghép. Buộc dây ni lông cho chặt.

Sau 10 – 15 ngày, mở dây buộc. Sau khi mở dây buộc 7 ngày, tiến hành cắt ngọn cây gốc ghép cách mắt ghép 2 cm, nghiêng góc 45° về phía ngược chiều mắt ghép.

*** Ghép chữ T và ghép mắt** nhỏ có sẵn được trình bày bài thực hành

Với nội dung bài Các phương pháp nhân giống cây ăn quả các bạn học sinh cùng quý thầy cô cần nắm vững kiến thức phương pháp, cách xây dựng vườn ươm cây ăn quả, và các phương pháp nhân giống...

Trên đây VnDoc đã giới thiệu tới các bạn lý thuyết Công nghệ 9: [Các phương pháp nhân giống cây ăn quả](#). Các bạn học sinh cùng quý thầy cô có thể tham khảo một số tài liệu Lý thuyết môn Công nghệ lớp 9, [Giải bài tập Công nghệ 9](#), Tài liệu học tập lớp 9